

ГЕОРГИ БЪЧВАРОВ

МУХАТА

chitanka.info

— Значи убийство — управителят на затвора вдигна поглед и огледа мъжа пред себе си. Млад човек, със светла коса и открит поглед. Не приличаше на убиец. Той продължи да чете нататък: „Неволно. Ланцотек“. Как така го убихте?

— Съвсем случайно — започна спокойно младият мъж. — Аз правех утринния си крос в парка. През тия дни имаше някаква конференция, присъствували и ланцотеки и ги настанили както винаги по дърветата, само че не оградили периметъра им. Е, аз си тичах и изведнъж той се изтърси точно пред мен от едно дърво, аз не можах да реагирам бързо и го настъпих. Смачках го — поправи се той. — Знаете колко са големи, няма и три педи.

— Той е бил голяма клечка май, професор. Проклетите ланцотеки са за най-строгото ви наказание. Но вие сте имали възможност да избирате — 4 години на Сатурн или една година изолационна камера. Избрали сте второто, но според мен сте сбъркали.

Младият мъж вдигна рамене:

— Времето е четири пъти по-кратко.

— Самотата, млади момко, самотата е убийствена! На Сатурн поне щяхте да спечелите пари, там няма къде да се харчи.

Младият мъж отново вдигна рамене, облякоха скафандрите и тръгнаха към камерата. На този астероид — наречен поради това „затворническият“ — камерите бяха двадесет, но почти винаги бяха празни — рядко някой осъден се решаваше на пълна изолация. Огромни, тъмни куполи сред безкрайно поле. От един от тях се отдели някакъв човек, каза: „Готова е, шефе!“, погледна с любопитство затворника и се отдалечи. Управителят обясни: „Техникът“, и додаде:

— Това е вашата камера. — Той замълча за малко. — Много ми допадат, откровено казано, но...

Затворникът се приближи към входа, управителят го последва и каза:

— Вижте този шифър на вратата. Нагласям 365 дни и никой вече не може да я отвори преди този срок!

Затворникът кимна и влезе в камерата, управителят промърмори: „Проклети ланцотеки! Пожелавам ви много търпение, млади момко!“ — и вратата безшумно се затвори.

Затворникът се огледа. Тапицирана в бежово голяма стая, легло с вграден автомат за приспиване и малка масичка, нищо друго. По-

нататък едно по-малко помещение с вградени лакирани автомати по стените — явно кухнята. Още едно помещение — баня. На масичката намери едно ръководство за автоматите. Накрая пишеше: „Всички автомати се контролират от психокалкулатор «Псика-3». Вашето състояние се следи от «Псика-3». Всеки опит да се повреди имуществото е безполезен. «Псика-3» ще бъде ваш съветник и помощник по време на пребиваването ви тук!“ Също като в хотел. Липсваше само „Приятно прекарване!“ „Псика-3!“ Много важно дали е 3 или 28! Реши да опита веднага да опровергае тази „Псика“. Избра най-тънкото лостче от командното табло в кухнята, приготви се да го счупи. Щом го допря обаче и силата в ръката му изчезна, едва можа да го премести на следващото деление. „Псика“ функционираше добре.

На стената беше окачено меню с над 150 вида ястия и напитки — безалкохолни, разбира се. Набра шифъра за чай — върху едно гише някъде изотдолу изплува димяща чаша. Опитва — чаят беше чудесен. Любопитен да опознае механиката на това човешко творение, той натискаше един по един клавишите и скоро натрупа на масата няколко чинии с най-различни лакомства. Опитва от всяко по малко и после си направи удоволствието да изхвърли всичко заедно с чиниите в шахтата за отпадъци. Тя, шахтата, глътна всичко — нито звук, нито един сигнал на неодобрение. „Псика“ разрешаваше! Протестът, изразен, според него, в изхвърлянето на съдовете остана без последствие. Изолация!

Този факт го поотрезви и като си даде сметка, че е смешно да се заяжда с машините, той прекара този ден в подробно запознаване с тях. Мислеше си как като се върне на Земята, ще използва някои от реализираните тук идеи в своя дом. През нощта спа сравнително спокойно, но на сутринта усети вече самотата. Той всъщност не знаеше дали беше сутрин — нямаше часовник. „Това няма значение“ — каза си той. И наистина нямаше.

Не знаеше какво да прави. Опитва се да прекара няколко часа като разглезен безделник, къпа се дълго, после рисува смешни фигурки със сапуна по плочките на банята, изсъхна в удобната сушилня (точно такава му трябваше на Земята!), обядва солидно и... край! Нямаше какво повече да прави! Застана наред стаята без мисъл, а после отиде и си легна. Автоматът го приспа веднага, а когато се събуди, натисна ръчката още по-дълбоко и пак заспа. И пак се събуди, и пак натисна лоста — тоя път докрай, — и пак заспа. Когато отново се събуди,

автоматът беше изключен — „Псика“ си гледаше съвестно работата. Явно така не можеше да прекара цяла година, но се надяваше, че все пак е откраднал два дена. Предусещането на следващия дълъг период без сън („Псика“ едва ли щеше да му разреши скоро да заспи) го накара да се замисли. Сети се за една забравена детска игра — когато беше малък и родителите му отиваха вечер на гости, а той оставаше сам в къщи и не можеше да заспи в тъмнината, наситена с тайнственост, тогава мислено тръгваше с тях. Слизаше с тях по стълбите, затваряше вратите, после пристигаха с колата пред леля Мария, тя отваряше, влизат, говорят, чичо Виктор вика нещо... и заспиваше.

Младият човек се настани удобно, затвори очи и си представи, че е 7 часът сутринта. Отначало възбудата му пречеше да възстанови обстановката, но после всичко се изясни и намери своето място. Ана тъкмо будеше малката Марина, над леглото висеше неговият портрет. Докато се обличаха, говореха за него. След това детската градина и работата, покупки, връщане, ядене, заспиване... Той също заспа, а като се събуди, поднови играта. Така минаха още няколко дни. След това не можеше вече да се съсредоточи, трябваше да потърси друго занимание. Той си направи шахматни фигурки от хляб и известно време игра с тях на кариерия под в банята, но това му беше безинтересно, мисълта му не следеше играта, а беше твърде заета със собственото му положение, с нещастията, което го беше сполетяло. Най-много го дразнеше това, че не знаеше колко дни е тука, не можеше да прецени скоростта, с която минаваше времето. Пускаше хлебни топчета в една чаша при всяко събуждане, но знаеше, че това не значи нищо. Въпреки всичко той ги броеше от време на време. Все пак беше някакво мерило за време извън времето.

Така някъде между осемдесетото и деветдесетото топче (това той си спомняше по-късно) в стаята се появи муха. Затворникът лежеше по гръб на пода и гледаше в една точка на тавана, точка, от която той трасираше хиляди километри път до Земята и до хората — и изведнъж друга, черна, реална и подвижна точка пресече зрителното му поле. Отначало той не осъзна този факт, но след няколко секунди се надигна рязко, изненадан, и потърси тази точка, убеден, че не може да съществува. Но тя беше там, прекосила бе тавана и сега се спускаше

по стената, правейки съвсем естествени зигзаги и внезапни спирания — така, както правят това всички те, мухите.

Човекът още не вярваше, той стана и се приближи до нея. Беше голяма и черна. Когато тя сметна, че дистанцията между тях става твърде малка, отлетя и кацна в другия край на стената! Факт, муха имаше!

Човекът седна слисан на леглото, като повтаряше: „Тия са луди, тия са луди!“, без да си обяснява кои и защо и без да откъсва поглед от мухата. После, като се поуспокои и поразмисли, заключи, че появата ѝ съвсем не бе невъзможна. Може би в кухнята имаше мухи, пренесени кой знае кога от Земята, а известно е, че никой санитарен робот не може да се справи с мухите. Те се размножаваха неимоверно бързо (има си хас и ти да ми наредиш няколко хиляди — погледна я той подозрително). От кухнята някоя се е завряла в чинията или при хляба, санитарят не я е забелязал и ето я тук!

„Трябва да я убия“ — каза си човекът, но я търпя още няколко дни, докато тя почна сякаш нарочно да лази все около него и да се натрапва пред погледа му. След като се опита да я хване няколко пъти, затворникът изведнъж откри, че това може да се превърне в чудесно занимание и средство за съкращаване на времето. И той започна една предпазлива игра с мухата — замеряше я с каквото му попадне, с чаши, дрехи, кърпи, вързани на възел. Ръката му някак странно се стягаше от страх да не би веднага да я улучи и хубавата игра да свърши. Ала мухата беше изключително бърза и дори неговият удар да беше точен, тя винаги в последния момент излиташе, сякаш вече изпод предмета, който трябваше да я сплеска на стената. Тогава младият затворник си разреши да я замеря по-силно и уверено, след време започна някак си да ѝ вярва, както вярваме на добър партньор, е когато сме играли вече много пъти. Но въпреки това хвърляше по възможност по-отдалече, смяташе себе си за по-добрия от двамата и по-голямата дистанция беше един вид компромис, аванс за по-слабия. След няколко дни сръчността му порасна и ударите извън целта станаха вече рядкост, забавлението достигаше своята кулминация. Мухата неизменно и като че ли безразлично, да, обидно безразлично, с лекота отлиташе стотни от секундата, преди да бъде убита!

Скоро човекът не бе вече така убеден, че ако поиска, може да убие мухата. Може би тя беше по-добрият играч, а той се

заблуждаваше относно своята ловкост?

Той самият не забеляза как играта стана истинска. Чехли, чаши, парчета кейк излитаха със страхотна скорост, разплескваха се по тапицираната стена, понякога мухата беше кацнала ниско и човекът опитваше да я стигне с юмруци, с ръце... Тя излиташе винаги недокосната, неуязвима и безучастна като добре направена машина.

Скоро затворникът искаше вече да я убие. Но не можеше! Изнервен до крайност, той почти не спеше, със самото събуждане започваше да я търси и когато я откриеше, започваше злобно да я преследва. Понякога, изморен нервно и физически, той бягаше от нея в банята и се опитваше да се овладее, защото съзнаваше, че не само тя е виновна за състоянието му, че тя е само капката, с която чашата прелива. И че всичко останало е самота. Самота...

Една нощ той сънува как, след като мухата дълго го бе дразнила, изтичва в банята, затваря плътно вратата и се разплаква. Ужасното бе, че пусна душа, за да не го чува мухата оттатък!

Събуди се веднага и я потърси с очи. Не беше в стаята. Стана и отиде в кухнята. И там я нямаше. Банята беше затворена. Прегледа още един път внимателно навсякъде. Помаха с една кърпа покрай всички недостъпни места, където тя би могла да се скрие, но мухата не излетя отникъде. Тогава си спомни, че мухите живеят съвсем кратко, потърси я по пода и по нишите, но напразно. Не се радваше много и това го учуди. „Счупи се играчката на детето“ — мислеше той с ирония и се порицаваше, че изобщо разсъждава по този въпрос. Но очите му я търсеха непрекъснато, стаята беше като че ли по-празна, а самият той по-самотен. Нямаше с кого да се ядосва, кого да измеря. Мъжът си легна неспокоен и въпреки автомата дълго не заспа.

Когато стана, имаше отвратителното чувство, че едва вчера са го затворили и му предстои още една цяла година самота. Преброи топчетата в чашата — бяха около 120, значи приблизително една трета от времето бе минало или най-много половината — за човек в изолация времето тече привидно по-бавно. Огледа още един път навсякъде. Беше сънувал, че има някой в стаята, беше се събудил с надеждата, че този някой ще е още тук, но него го нямаше. Беше сам!

„Проклетата муха! Проклетата муха! Какъв номер ми изигра тази проклета муха!“ — говореше си той гласно, крачейки из омразното помещение. Дълго ходи така. Изведнъж спря, изведнъж се почувствува

уморен, не че му се спеше — беше спал дълго, дълго, — главата му изведнъж натеза, в ушите му зазвуча проточена и накъсана мелодия. За момент му се зави свят и той опря чело о тапицираната бежова стена, после целият се долепи до нея със затворени очи...

Когато отвори очи, мухата беше пред погледа му, на не повече от половин метър от лицето му. Затворникът не се изненада, повдигна бавно ръка към нея и когато тя не избяга, той пак не се изненада. Погали я съвсем леко с един пръст по крилцата, първо по едното, после по другото. Постави ръката си до нея и след няколко секунди тя сновеше вече делово по нея, запознаваше се с всеки пръст поотделно, с ноктите. Човекът се усмихна — за пръв път, откакто бе изолиран. Той поиска от кухнята сироп, изля малко на масата и радостно наблюдаваше как тя потапя хоботче в локвичката, обикаляйки я отвсякъде. Представи си как ще разказва на малката Марина колко тежко му е било отначало и как после се явила една муха, която... „Муха“ — ще извика с детски възторг Марина, а той тържествено ще кимне и ще натърти: „Муха!“...

Цял ден те се забавляваха чудесно, играха на криеница, ядоха заедно, той я пръскаше с вода и тя не се сърдеше, само много смешно чистеше след това крилцата си. Затворникът я попита: „Защо ме ядосваше така преди това, а?“, а тя се защура на място в някакви особени зигзаги и той се заливаше от смях, защото му се струваше, че по този начин тя се извинява. Когато човекът се умори и си легна, той я сложи на възглавницата пред лицето си и я гледа, докато заспа.

Събуди се в приповдигнато настроение, веднага скочи от леглото и я потърси с поглед. Нямаше я. Някакво напрежение започна да го обхваща отвътре. Погледна случайно към леглото — тя лежеше на белия чаршаф, беше я смачкал неволно в съня си...

Човекът седна на един стол до леглото и тихо заплака. Протегна ръка и я взе, като се опитваше да я разгледа с пълните си съсълзи очи. Някаква точка блесна ярко върху мухата. Той изтри очи — нещо като жичка, да, лъскава жичка стърчеше от сплесканото коремче на насекомото! С трепереци пръсти мъжът разкъса малкото телце — то беше пълно с фини транзистори, бобини...

... Човекът бавно отвори очи и видя ослепително бяла стая, с истински прозорци, отвън се зеленееше кичесто дърво и през листата му просветваше истинска слънчева светлина. Усмихнат мъж с бяла

престилка влезе в стаята, седна на леглото и напипа пулса му. Болният въпросително го погледна. Другият кимна:

— В болница сте.

— Къде?

— На Земята.

— Какво стана?

— Получихте нервно разстройство там... — той замълча.

— Защото мухата беше изкуствена, нали?

Лекарят криво се усмихна:

— Да. Вие бяхте на облекчен режим, затова, когато самотата ви натежа крайно много, „Псика“ ви изпрати мухата. После ви я взе за малко, за да можете да оцените присъствието ѝ. Останалото е чиста случайност, смачкали сте я насън, когато „Псика“ не е могла да предвиди следващото ви движение. Това е всичко. Бяхте две седмици в шоково състояние, но сега всичко е наред. Можете да си идете в къщи, освободиха ви със специална заповед.

Половин час по-късно, вече на вратата, лекарят го спря за момент и отвори пред него кутийка, пълна с едри, черни, неподвижни мухи.

— Искате ли една за спомен?

— Не. Не искам — каза той. И си тръгна.

И на Марина нямаше да разкаже за мухата.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 29/1976 г.
Спечелил първата награда на конкурса на в. „Орбита“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.